

Landskap: SkövdeUpptecknare: Otto Edellasson, FäringskoftaHärad: N. Åsbo

Berättare: " " "

Socken: Färingskofta

Berättarens yrke: f.d. lantbrukare

Uppteckningsår: 1954Född år 1877 i Färingskofta

Kajstöring, majträd och lövbyxor. s. 1-3. Lw.F 46.

Hemmet pryddande. s. 4-7. " 49.

Kryddat brännvin. s. 8. " 50.

Gåstar, hästbruvuden och hästskallar. s. 9. " 56.

Sten- och jordkällare m.m. s. 10-12. " 64.

- =====
- 1) Brukade man klä majstång i Eder hemtrakt?
 - 2) Vet Ni om sedan att klä majstång blivit införd så sent att någon kan erinra sig när det skedde?
 - 3) Hade man en annan benämning än majstång (menträd el. dyl.)
 - 4) Användes samma majstång år f. år eller hämtades ny från skogen varje midsommar? Hämtades den från allmänningen el. från någon speciell äga i byn.
 - 5) Vilket trädslag skulle den vara av?
 - 6) Tävlade byarna om att ha den högsta stången? Vilken fördel innebar det i så fall att ha den högsta?
 - 7) Grävdes trädet upp med roten. I så fall varför? Eller höggs och sågades det omkull. Hur transporterades trädet hem? Kvistades det i skogen? Varför?
 - 8) Berätta utförligt hur majstången såg ut och hur det gick till att kläda den.
 - 9) Hur förfor man vid resandet av stången?
 - 10) Hur länge fick klädseln sitta kvar? Vad gjorde man med stången då klädseln var borttagen? Förvarades den till nästa år
 - 11) Förekom det att byarna stulo varandras majstänger eller prydnader på densamma?
 - 12) Har man majstång fortfarande? Om inte när och varför har bruket upphört?
 - 13) Har majstångsresandet mött motstånd från prästerskapet eller religiösa sammanslutningar?
Har majstångsresandet varit belagt med böter?
 - 14) Känner Ni till att man rest majstänger i någon stad? I så fall vilken? Kan någon erinra sig när saken infördes eller är den gammal tradition? Beskriv så utförligt som möjligt denna stadsmajstång med ledning av föregående frågor.
 - 15) Har man haft majträd (ett med undantag av toppen kvistat träd, el. dyl.) I så fall vid vilka tillfällen. Höggs det ned först eller kvistades det där det växte?
 - 16) Lövade man allmänt vid midsommar? I så fall var och i vad syfte, prydnads-, magiskt el. dyl.?
 - 17) Känner Ni till om man vid 1 maj, midsommar eller någon annan högtid byggt lövhhyddor? Varför? Är sedan gammal på Eder ort?
 - 18) Restes majstång vid varje gård eller endast vid herrgårdar, bruk el. dyl.?
 - 19) Reste man majstång endast i prydnadssyfte, eller anlade man andra synpunkter på den?

- 1: Majstång har i många år dött klädd
 2: Var reden att klä majstång i snött att säga
 men jag minns att sådant förekom förr sedan
 3: Nej alltid hört annan benämning än majstång
 4: Var i skogstrakterna högs nog majstång varje år i skogen
 5: Korsändes i huvudsak gran
 6: Någon tävlade byar emellan kunde ej vinna
 då ungdomarna samlades på siktet ställer att
 finas i Maj
 7: Trädet höggs eller sägads omkull och förlatas
 med handkraft till bestämmelsearten
 8: Majstången var en rak gran och efter den
 förlats till bestämmelsearten påspikades ett
 trådtråd så de lilla fröerna därefter klättrade den
 med att ungdomen hängande gjorde girkants etc
 9: Det grindes hål i marken och en del handfast
 ungdom dels genom rep i toppen och dels genom lyftning
 av trädet restes det

- 10: Här i Maj var öns togs stängen ner och kläder
kastades bort för att ersättas med ny nästa år
- 11: Färtant förekom ej
- 12 Majstäng förförkammer fast i mindre amfattning
annars.
- 13 Majstängresande har ej här givit orden mön
motsänd från prästens kapel utan tvärtom
har kyrkliga undanförinungen ofta varit medverkande
härmed
- 14: Har ej bekant hur majstäng reser i staden
eller stora samhällen
- 15: Högat majstät har jag ej hörat talas om
- 16: Här i Skagstrakten där öns allt finns
lönnar ej särskilt då det finns myntslagen lönpakts
- 17: Högsta lönhödor byggdes ej särskilt utan de
kunde gå in i naturen sitt firma snarke
- 18: Majstäng intes endast i naturen skön
plats där ungdomen anträda

ACC. N:o M. 13554:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDE

19. War för man reste maystäng ar
svart rät saga, man mest var det var
är ing domen din om välling skulle ja
en tierlig kvar

3

Hemmet Prydande

Löning utom sitt i bostäderna kan jag ej minnas fans på 1870 talet, den enda prydnad som förekom var 2 stora exar som uppställes vid förtugbron vid högtidliga tillfällen överallt var ju på den tiden öppen spis men för eldgåra tror jag ej idé vaga löva den bestyrningen som i huvudsak även med förlädrachem som av min fader inköptes 1866 var ryggåsstuga som efter ett 10 tal år omändrades med vanligt loft, dess förinman skurades både väggar och tak med vissa mellanrum, golvet som var iav gron glant låg kvar till 1890 talet och skurades sällan men sopades dagligen och bestäddes med vit sand, vid högtidliga tillfällen stodes även sinkackat ^{emot} över dersamma, det fans ju även 3 kamrar som hade ordentligt golv

V.

som spreds och lades fram till födningarna
men de användes endast om någon frammande
kom dit, numera finns ej sådana golv. Utan
skivas och matbläggas och hålls rent och
snygt dagligen. Fågra väggprydnader finns
ej utom möjligen Objektskåp som
förestälde var fjällare eller kungar
vid julkärtiden finns julabron av alla
möjliga slag som upprikades på väggar
under julkärtiden, sådana inköptes mest
av ringvandande försäljare. Dukar var
nog ej vanligt till vardags utan endast
vid jul och andra högtidliga tillfällen eller
när frammande kom, det var i hundrak
hemvända vackra linnedukar som användes
längen & dessamma var alltid ritat med
inrända mönster, någon särskilt prydd
i bordet förstom ej.

Pirrar var i huvudsak sättningsar i dagligstugan, som eldades från den ägande svinen i kaket. De andra rummen fanns ej någon eldstad, dessa sättningsar var från skilda fabriker och var givna med bilder föreställande olika motiv på sidorna. Belysningen var i äldre tider efter stickblåss-talgjus som stöptes av den själva, en mindre sort som kallades präsa, bars av den som behövde den och kunde sättas fast i en vägg eller annat föremål att tillfälligt lysa. Det förekom att man placera blommor och rader i varar men var det mest vilda sidana. Träd blommor hade man i förstens mest pelagonier. Färre andra pryndades förekom ej jultid. Julgranen kom ej här först in på 1890-talet och många halmtakor eller dylikt förekom ej.

Det är stora förändringar som sker
på de senaste 50 åren då hemmen numera
pryds med vackra tapeter och tavlor och
galor med vackra motiv, det kan ej i något
hållande jämföras med bostäderna förr 75-100 år
sedan dessutom har de möbler och dylikt
av förmånligt slag.

Kryddat Brännvin

Iam kryddat, särskilt till fisktid tidigt
kryddades brännvinet med kammin och
malort och fårades med rödletter, det
fick en bok smak och ansågs särskilt
nyttig för magen

bef. 50

J

Hästar hästhundar och hästkaras

Här nedan förtalas om någon ned-
grävning av hästhunden eller andra skäl till
delar av häst med säkerhet på denna fråga
ej förekommit något i frågahistorien omvänt
ceremonier

fuf. 56.

fuf. 64

Pten och Jordkällare

Jordkällan finns ännu i våra dagar
 ganska ovanligt vid gårdsnamn de är
 byggda i sluttningar, så att de är grända i
 jorden utan självs taket som efter det
 stenvalvet läggs överläckes med jord
 så att det ser ut som en jordkulle dit hela
 ännu i min fjortio års gång finns en sådan
 källare, jag minns för 60 år sedan att valvet
 var söndrigt och vi skulle laga dit, det
 var att skaffa jorden av taket, efter det att ett
 bråvälde inne i källaren var uppstått och
 jag vid 16-17 års ålder hjälpte till att framföra
 stenar som lades på valvet, det skulle vara flata
 stenar som sattes på kant, och i övrekanten
 klipades in att när tålbrygorna inne i källaren
 togs ut kunde ej någon sten falla ned detta
 valv tår ännu i dag, idag efter häljdes jord

P

på, så det ser ut som en jordig uppgång
dörruppgång finns på lägsta sluttningen
Föravlen är 2×4 meter, i den som är frostfri
förmås under vintern potatis och andra
potatisar och på sommaren är den snål
så den är då i längd till föregång
väggarna är bastanta merar än grästun
som uppfördes och är träljor av avsöndrat
träslit i grannskäpet fanns även en bokbasted
som numera används som förvara
likt omvänt ände. Hjort fähus har ej funnits
i radana byggnader utan de har alltid
varit intagna i gården inför använda hos
skyddplatser för fähus har ej förekommit
da föravlen på denna trakt ej är vidare
uppdrevet utan ågången tar hem dem
~~de~~ i gården vid behov. Därmed var det en
tid ganska svårt att sätta upp vinter

uts lappetis i Backskogen på Ållon (punkt av Back) då byggdes i skogen en sorts hus vars väggar var av grasten och Tak av stockar och brädor inuti husest lades halm för sinne att ligga i Bastådu fanns i enstaka fall som varo grända i jorden men hade tak av trä och halm de meniskor som bodde där var det mest färdigdom som framgåde där detsas, sådana är numera försvuna, det var ofta fördelningar på 3 sidor i rummet och gav gata samt giv förlända sidan fönster och dörrar, en sidan stuga fanns här i närheten och jag formades det syns även märken efter den då det är endast ett Tistal där sedan den rens

ff